

Sisällys

Johdanto	11
I Monikulttuurisuus ja maahanmuutto	17
1 Maastamuutto Suomesta ja maahanmuutto Suomeen	18
Siirtolaisuus ja maastamuutto Suomesta.....	18
Maahanmuutto Suomeen	23
Mitä monikulttuurisuus tarkoittaa?	26
Maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen liittyviä käsitteitä	29
<i>Kotouttaminen</i>	29
<i>Maahanmuuttaja</i>	30
<i>Paluumuuttaja</i>	30
<i>Pakolainen</i>	30
<i>Rasismi</i>	31
<i>Siirtolainen</i>	32
<i>Turvapaikanhakija</i>	32
2 Maahanmuutto ja monikulttuurisuus Euroopassa	36
Euroopan tilanteen taustaa	36
Maahanmuuton nykytilanne Euroopassa	38
Monikulttuurisuuspolitiikan malleja	40

Monikulttuurisuus Euroopan massamuuton kohdemaissa	42
<i>Iso-Britannia</i>	42
<i>Saksa</i>	44
<i>Ruotsi</i>	46
<i>Ruotsin monimuotoisuuden ja pluralismin onnistuminen</i>	49
<i>Ruotsalainen päiväkotij ja koulu</i>	50
<i>Ruotsalaisen koulun haasteita</i>	51
<i>Ruotsinsuomalaisten vapaakoulut Ruotsissa</i>	53
II Teoria- ja tutkimustietoa	59
3 Identiteetti	60
Identiteetin määrittelyä	60
<i>Sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti</i>	61
<i>Identiteetin muut ulottuvuudet</i>	63
<i>Vähemmistöidentiteetin haasteita</i>	65
Vähemmistölapsi ja -nuori koulutiellä	66
<i>Koulukiusaaminen ja syrjintä</i>	68
<i>Syrjäytyminen</i>	69
4 Interkulttuurinen kompetenssi	74
Monitulkintaisuuden vaikeus	74
<i>Kulttuurisia konflikteja päiväkodissa ja koulussa</i>	75
<i>Oma kulttuuri rajaa ymmärrystä</i>	77
Erilaisuuden sietäminen ja monimuotoisuuden hyväksyminen	78
Tarvitaan rohkeutta ja tietoista muuttumista	80
Opettajan interkulttuurinen osaaminen	81
Osaaminen auttaa jaksamaan	82

III Keitä Suomeen on muuttanut?	84
5 Muslimit Suomessa	86
Eurooppalaista historiaa.....	86
Tataarit – Suomen ensimmäinen muslimivähemmistö ...	88
<i>Tataarien sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan</i> ..	89
<i>Tataarikieli ja -kulttuuri</i>	90
Muslimien uskonnollistaminen	91
Naisen asema ja huivin merkitys.....	92
Muslimioppilas suomalaisessa päiväkodissa ja koulussa ...	93
Islamin opetukseen liittyviä näkökohtia ja opetuksen tavoitteet	95
6 Venäläiset Suomessa	99
Taustaa ja historiaa	99
Nykytilanteen kuvaus	100
Venäläisten kotoutuminen	101
Suomalaisten asenteet Venäjältä ja Neuvostoliitosta tulleita kohtaan	103
Suomalais-venäläiset koulut ja päiväkodit.....	104
Venäläiset oppilaat suomalaisessa koulussa.....	105
7 Somalialaiset Suomessa	110
Somalian historiaa	110
Nykytilanteen kuvaus	112
Ylirajainen perhe	113
Sukupuolirollit somaliperheessä.....	115

Somalialaisten kotoutuminen	116
Perheen hylkäämät nuoret ja rikollisuus	118
Somalialainen lapsi päiväkodissa ja koulussa	121
<i>Oppimiseen liittyviä tekijöitä</i>	124
<i>Haasteita päiväkodin ja koulun arjessa</i>	125
IV Vähemmistönä enemmistön paineessa	129
8 Romanit	130
Tausta ja historia	130
Kulttuuri ja kieli.....	132
Perhe ja kasvatus.....	134
Päiväkoti- ja koulukasvatus	136
9 Saamelaiset	141
Tausta ja historia.....	141
Saamelaiset osana yhteiskuntaa.....	142
<i>Kolttsaamelaiset – vähemmistö vähemmistössä</i>	143
<i>Saamelaisten uskonto- ja uskomusperinne</i>	144
Etnisyys ja kieli identiteetin rakentajana	145
Perhe ja kasvatus.....	147
Päiväkoti- ja koulukasvatus	148
10 Suomenruotsalaiset	153
Tausta ja historia	153
Kulttuuri ja kieli.....	156
Kaksikielinen identiteetti	159
Päiväkoti- ja koulukasvatus	162

V Vähemmistöuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä	167
11 Ortodoksinen kirkko	168
Taustaa ja historiaa	168
Ortodoksisen uskon tulo Suomeen	169
Suomen ortodoksinen kirkko nykyään	172
Ortodoksinen usko ja elämännäkemys.....	173
<i>Pyhät kirjoitukset ja traditio</i>	173
<i>Uskontunnustus ja käsitys Jumalasta</i>	173
<i>Ihmiskäsitys</i>	174
<i>Ikonit</i>	175
<i>Jumalansynnyttäjät Neitsyt Maria ja muut pyhät</i>	176
<i>Kirkko ja seurakuntayhteys</i>	176
Kirkkovuosi	178
Perhe ja avioliitto.....	180
Käsitys lapsesta ja kasvatustähtämys	181
Päiväkoti- ja koulukasvatus	183
12 Juutalaisuus	187
Juutalaisten historiaa	187
Juutalainen usko ja oppi.....	188
Juutalainen elämäntapa.....	191
Juutalaiset Suomessa	194
Suomen juutalaisten identiteetti	195
Käsitys lapsesta ja kasvatustähtämys	196
Päiväkoti- ja koulukasvatus	197

13 Vanhoillislestadiolaisuus	
lestadiolaisessa liikkeessä.....	200
Liikkeen synty	200
Oppi.....	201
Perhe ja avioliitto.....	204
Käsitys lapsesta ja kasvatust näkemys	206
Päiväkoti- ja koulukasvatus	207
14 Jehovan todistajat.....	213
Taustaa ja historiaa	213
Oppi.....	214
<i>Keskeiset näkemykset uskosta</i>	<i>214</i>
<i>Jumala ja Jeesus Kristus</i>	<i>217</i>
<i>Jumalan valtakunta.....</i>	<i>218</i>
Perhe ja avioliitto.....	219
Käsitys lapsesta ja kasvatust näkemys	220
Päiväkoti- ja koulukasvatus	221
VI Kohti monikulttuurista	
päiväkotia ja koulua.....	225
15 Monikulttuurisen päiväkodin	
ja koulun tunnusmerkkejä.....	226
Millainen on monikulttuurinen päiväkot i tai koulu?.....	226
Monikulttuurisuuskasvatuksen keskeisiä periaatteita ..	227
Kirjoittajat	238
Kirjallisuutta luettavaksi	239